

Striden

Ugens vers

"For loven blev givet ved Moses, nåden og sandheden kom ved Jesus Kristus" (*Joh 1,17*).

Introduktion

Den tidlige kristne kirke bestod for det meste af jøder, som ikke et øjeblik mente, at de ved at acceptere Jesus, som den jødiske messias, på en eller anden måde forlod deres fædres tro eller de pagtsløfter, som Gud havde givet sit folk. Og det viste sig, at de havde ret. Problemstillingen for de tidlige jødekristne drejede sig ikke om, hvorvidt jøder var nødt til at blive kristne for at tage imod Jesus. Problemet var, hvorvidt hedninger var nødt til at blive jøder, før de kunne tage imod Kristus.

Kun senere, ved apostelmødet i Jerusalem, havde man et solidt svar. De besluttede, at man ikke skulle besvære hedningerne med en mængde love og regler. Det vil sige, hedningerne behøvede ikke først at blive jøder for at modtage Jesus.

På trods af denne afgørelse var der alligevel nogle lærere, der blev ved med at plage menighederne ved at påstå, at de hedninger, der var blevet omvendt til troen, skulle overholde disse love og regler, deriblandt også omskærelse (en procedure, der ikke ville gøre det specielt attraktivt for en voksen at tilslutte sig kirken). De mente, at disse hedninger for at få del i pagtsløfterne skulle overholde mange af de love og regler, som blev opfattet som nødvendige for at tilhøre Israels folk.

Hvad var problemerne, og hvordan blev de løst?

Ugens tekster

- Hebr 8,6
- Matt 19,17
- Åb 12,17
- 3 Mos 23
- ApG 15,1-29
- Gal 1,1-12

En bedre pagt

Hebr 8,6

Hvad er budskabet i dette vers? Hvordan skal vi forstå, hvad disse "bedre løfter" er?

Den største forskel mellem Det Gamle Testaments og Det Nye Testaments religion er måske det faktum, at den nytestamentlige periode blev indledt ved, at Messias, Jesus fra Nazaret, kom. Han var sendt af Gud for at være vores frelser. Mennesker kunne ikke ignorere ham og samtidigt forvente at blive frelst. Kun gennem den forsoning, han tilbød, kunne deres synder blive tilgivet. Kun ved at få tilregnet hans fuldkomne liv kunne de stå for Guds domstol uden fordømmelse. Frelse kunne med andre ord kun opnås ved Jesu retfærdighed, intet andet.

De gammeltestamentlige hellige så frem til den messianske tidsalders velsignelser og løftet om frelse. På Det Nye Testaments tid stod mennesker over for spørgsmålet: Ville de acceptere Jesus fra Nazaret, som Gud havde sendt som Messias, deres frelser? Hvis de troede på ham – det vil sige, hvis de tog imod ham som den, han virkelig var, og overgav sig til ham – ville de blive frelst gennem den retfærdighed, som han uden vederlag tilbød dem.

Men de moralske krav er uændret i Det Nye Testamente, for disse byggede på Guds og Kristi karakter. Lydighed mod Guds morallov er lige så meget en del af den nye pagt, som det er af den gamle.

Matt 19,17
Åb 12,17; 14,12
Jak 2,10-11

Hvad siger disse tekster om moralloven i Det Nye Testamente?

Samtidigt ophørte hele samlingen af rituelle og ceremonielle love, som var specifikt givet til Israel og direkte knyttet til den gamle pagt, og som alle pegede frem til Jesus og hans død og tjeneste som ypperstepræst, med at gælde, da en ny ordning blev introduceret; en ordning var baseret på "bedre løfter".

Et af Paulus' primære mål med sit brev til romerne var at hjælpe både jøder og hedninger til bedre at forstå, hvad det involverede at skifte fra jødedommen til kristendommen. Det ville tage tid at foretage et sådant skift. Mange af de jøder, der havde taget imod Jesus, var endnu ikke klar til de store forandringer, der skulle komme.

Til at
tænke over

Tænk over nogle af dine yndlingsløfter fra Bibelen. Hvordan anvender du dem? Hvilke valg foretager du, som kan stå i vejen for, at disse løfter kan blive opfyldt i dit liv?

Jødiske love og regler

Tag dig tid til at skimme igennem 3. Mosebog (se fx på 3 Mos kap. 12, 16 og 23). Hvad kommer du til at tænke på, når du læser alle disse regler og love og ritualer? Hvorfor ville det være næsten muligt at følge mange af dem på Det Nye Testaments tid?

Det kan være en hjælp for os at inddele gammeltestamentlige love i forskellige kategorier: (1) morallove, (2) ceremonilove, (3) civile love, (4) vedtægter og domskendelser og (5) sundhedslove.

Denne inddeling er til dels kunstig. Nogle af disse kategorier er forbundet og overlapper faktisk i høj grad hinanden. Folk dengang opfattede dem ikke som adskilte og forskellige.

Moralloven opsummeres i De Ti Bud (2 Mos 20,1-17). Denne lov opsummerer de moralske krav til menneskeheden. Disse ti bud bliver uddybet og anvendt i forskellige vedtægter og domskendelser i alle de fem Mosebøger. Disse eksempler viser, hvad det ville sige at holde Guds lov i forskellige situationer. Ikke ubeslægtede hermed er de civile love. Disse er også baseret på moralloven. De definerer en borgers forhold til civile myndigheder og ens medborgere. De specificerer også straffen for forskellige overtrædelser.

Ceremoniloven styrede helligdomsritualerne og beskriver de forskellige ofringer og den enkelte borgers ansvar. Festedagene er angivet og deres overholdelse defineret.

Sundhedslovene overlapper de andre love. De forskellige love, der har at gøre med urenhed, beskriver også ceremoniel urenhed; men de går også videre ved at beskrive hygiejne og sundhedsprincipper. Love, der har med ren og uren føde at gøre, er baseret på fysiske overvejelser.

Jøderne betragtede sandsynligvis alle disse love i det store og hele som én samling, som alle kom fra Gud; men de har helt sikkert mentalt foretaget en vis form for skelnen. Gud havde talt direkte til folket om De Ti Bud. Det betød, at de var særligt vigtige. De andre love var givet gennem Moses. Helligdomsritualerne kunne kun overholdes, mens der var en helligdom i funktion.

De civile love kunne i hvert fald for en stor del ikke længere iværksættes, efter at jøderne mistede deres selvstændighed og kom under en anden nations civile styre. Mange af de ceremonielle forordninger kunne ikke længere opfyldes, efter at templet blev ødelagt. Og efter Messias' komme var mange af symbolerne opfyldt i Kristus og havde ikke længere nogen gyldighed.

Efter Moses' skik

ApG 15,1
1 Mos 17,10

Hvilket spørgsmål skabte splid i kirken? Hvorfor troede nogen, at dette ikke kun gjaldt for jødefolket?

Mens apostlene sammen med prædikanter og lægfolk i Antiokia gjorde en seriøs indsats for at vinde mange for Kristus, lykkedes det visse jødekristne fra "farisæernes parti" at introducere et spørgsmål, som snart førte til en udbredt strid i kirken og bragte bestyrtelse blandt de hedningekristne. Med stor overbevisning påstod disse lærere, at man skulle omskæres og holde hele ceremoniloven for at blive frelst. Jøderne havde trods alt altid prælet af deres guddommeligt givne gudstjenester, og mange af dem, der var blevet omvendt til tro på Kristus, følte stadigvæk, at det var utænkeligt, at Gud, som tydeligt havde givet dem retningslinjer for deres gudsdyrkelse, ville anerkende nogen form for ændringer i dens detaljer. De insisterede på, at de jødiske love og ceremonier skulle inkorporeres i den kristne religions ceremonier. De havde svært ved at indse, at alle ofringerne kun pegede frem til Guds søns død, hvor forbillede mødte virkeligheden; og derefter var ritualer og ceremonier fra den mosaiske tidsperiode ikke længere bindende.

ApG 15,2-12

Hvordan blev striden løst?

"Paulus henvendte sig til Gud for at få direkte vejledning, men han var altid parat til at anerkende den myndighed, der var givet til det fællesskab af troende, der repræsenterede Jesu legeme på jorden. Han følte behov for vejledning, og når der opstod vigtige sager, var han glad for at kunne præsentere disse for kirken og forene sig med sine brødre i at bede Gud om visdom til at foretage den rette beslutning." (Ellen White, *The Acts of the Apostles*, s. 200).

Det er interessant, at Paulus, som ofte talte om sit profetiske kald og om, hvordan Jesus havde kaldet ham og givet ham en særlig opgave, var så villig til at samarbejde med menigheden som et hele. Uanset hvori hans kald bestod, indså han, at han var en del af hele kirken, og at han var nødt til at samarbejde med den så meget som muligt.

Til at
tænke over

Hvordan er din holdning til kirkens ledelse? Hvor samarbejdsvillig er du? Hvorfor er samarbejde så vigtigt? Hvordan ville det fungere, hvis alle gjorde det, de selv ønskede, uafhængigt af resten af kirken?

De hedningetroende

ApG 15,5-29

Hvilken afgørelse traf rådet, og hvori bestod deres argumenter?

Beslutningen gik imod judaisternes påstande. Disse mennesker insisterede på, at de omvendte hedninger skulle omskæres og holde hele ceremoniloven, og at "de jødiske love og ceremonier skulle inkorporeres i den kristne religions ritualer." (Ellen White, *The Acts of the Apostles*, s. 189).

Det er interessant at lægge mærke til, hvordan Peter i ApG 15,10 beskrev disse gamle love som et åg, som de ikke magtede at bære. Ville Gud, som havde givet disse love, gøre dem til at åg for sit folk? Det virker ikke logisk. Men ned igennem tiden havde nogle af folkets ledere gennem deres mundtlige overleveringer forandret lovenes tiltænkte velsignelser til byrder. Apostelmødet i Jerusalem forsøgte at spare hedningerne for disse byrder.

Læg også mærke til, at der ikke var talt om eller stillet spørgsmålstegn ved, hvorvidt hedningerne skulle holde de Ti Bud. Det er svært at forestille sig, at rådet skulle bede hedningerne om ikke at spise blod, men at det var i orden at tilsidesætte budene om ægteskabsbrud eller drab eller lignende.

ApG 15,20.29

Hvilke regler blev der lagt på de hedningekristne, og hvorfor netop disse specifikke regler?

Selv om de jødekrigstne ikke skulle pålægge hedningerne deres regler og traditioner, ønskede rådet at sikre sig, at hedningerne ikke gjorde noget, der ville blive opfattet som stødende for de jøder, der var forenet med dem i Kristus. Apostlene og de ældste blev derfor enige om gennem et brev at instruere hedningerne om at holde sig fra kød, der ofres til afguder, fra blod, fra kød af kvalte dyr og fra utugt. Nogle mener, at fordi sabbatshelligholdelse ikke nævnes specifikt, må det have betydet, at det ikke gjaldt for hedningerne (men budene om falsk vidnesbyrd og drab blev selvfølgelig heller ikke specifikt nævnt, så det argument holder ikke).

Til at tænke over

Kan vi på forskellig måde komme til at pålægge andre mennesker unødvendige byrder, som handler mere om traditioner end om Guds bud? Hvordan kan det ske? Del dine tanker med klassen på sabbatten.

Paulus og galaterne

Selv om beslutningen ved apostelmødet var tydelig, var der nogle, der forsøgte at gå deres egen vej, og som blev ved med at påstå, at hedningerne skulle følge de jødiske traditioner og regler. Dette blev en meget alvorlig sag for Paulus; det var ikke kun et spørgsmål om troens ubetydelige detaljer. Det var kommet til at handle om en fornægtelse af selve Kristi evangelium.

Gal 1,1-12

Hvor alvorligt er spørgsmålet for Paulus, idet han skriver til galaterne? Hvad bør det sige os om betydningen af dette spørgsmål?

Som vi tidligere har nævnt, lå situationen i Galatien i høj grad til grund for indholdet i Romerbrevet. I Romerbrevet går Paulus videre med temaet fra Galaterbrevet. Nogle jødiske troende påstod, at den lov, som Gud havde givet gennem Moses, var betydningsfuld og skulle holdes af de hedningekristne. Paulus forsøgte at vise lovens sande placering og funktion. Han ønskede ikke, at disse mennesker skulle få fodfæste i Rom, ligesom de havde fået det i Galatien.

Det er en oversimplicifering at spørge, om Paulus taler om ceremoniloven eller moralloven i Galaterbrevet og Romerbrevet. Historisk set drejede spørgsmålet sig om, hvorvidt man skulle kræve, at de troende af hedensk herkomst skulle omskæres og holde Moseloven. Apostelmødet i Jerusalem havde allerede taget en beslutning om dette; men nogle nægtede at følge denne beslutning.

Der findes nogle, der i Paulus' breve til galaterne og romerne ser bevis for, at moralloven, de Ti Bud (eller for at være helt nøjagtig, kun det fjerde bud) ikke længere gælder for de kristne. Men de overser hele pointen i brevene, overser den historiske sammenhæng og de spørgsmål, som Paulus behandlede. Som vi senere skal se, lagde Paulus vægt på, at frelse er af tro alene, ikke ved at holde loven, heller ikke moralloven. Men det er ikke det samme som, at moralloven ikke skal holdes. Det drejede sig aldrig om, hvorvidt de Ti Bud skulle holdes eller ej. De, som gør dette til et problem, læser et nutidigt spørgsmål ind i teksten, et spørgsmål, som Paulus aldrig beskæftigede sig med.

Til at tænke over

Hvad svarer du dem, der påstår, at loven ikke længere er bindende for de kristne? Hvordan kan du vise dem sandheden om sabbatten på en måde, der ikke går på kompromis med evangeliets sandhed?

Til videre studium

- Ellen White, *The Acts of the Apostles*, "Jew and Gentile", s. 188-192, 194-197; "Apostasy in Galatia", s. 383-388
- Ellen White, *Patriarker og profeter*, "Lovgivningen på Sinaj", s. 155
- Ellen White, *Jesu liv*, "Det udvalgte folk", s. 14-16

Vores kirke oplever en tid med strid og uenighed, men det er ikke noget nyt. Selv i kristendommens første tid opstod der strid og uenighed blandt de troende. Og der var en strid, der kunne have ødelagt kirken lige fra begyndelsen, hvis den ikke var blevet løst.

"På grund af indflydelsen fra de falske lærere, der havde deres udgangspunkt blandt de troende i Jerusalem, greb splittelse, vranglære og sanselighed hurtigt om sig blandt de troende i Galatien. Disse falske lærere blandede jødiske traditioner med evangeliets sandhed. Idet de ignorerede den beslutning, der var blevet taget ved apostelmødet i Jerusalem, tilskyndede de kristne med hedensk herkomst til at overholde ceremoniloven." (Ellen White, *The Acts of the Apostles*, s. 383).

Spørgsmål til
drøftelse

1. Se på jeres svar på spørgsmålet fra onsdagsafsnittet sammen i klassen. På hvilke måder kan du i menigheden eller i dit eget hjem eller i dit liv komme til at lægge unødige byrder på andre (eller dig selv)? Hvordan kan vi blive klar over, at vi gør det? Hvordan ser vi, om vi er gået for langt i den anden retning – at vores livsstil og principper ikke længere genspejler det høje kald, vi har i Kristus?
2. Nævn nogle af de argumenter, der bruges til at påstå, at De Ti Bud ikke længere gælder for de kristne i dag? Hvad bør vi svare på disse argumenter? Hvordan kan det være, at mange af dem, der fremkommer med disse argumenter, egentlig ikke lever, som om de tror, at De Ti Bud ikke længere gælder?
3. Læs Gal 1,1-12 igen. Læg mærke til, hvor kompromisløs, hvor dogmatisk og hvor glødende Paulus var med hensyn til sin opfattelse af evangeliet. Hvorfor bør vi i forhold til visse tros-punkter stå urokkeligt fast, især i en tid med pluralisme og relativisme? Hvordan viser det, at der er visse læresætninger, man aldrig kan gå på kompromis med?
4. Tal sammen i klassen om de spørgsmål, der førte til Reformatio-nen. Hvilke grundlæggende forskelle er endnu ikke blevet løst?

Aktiviteter og dialog

Guds Ord

Denne uges lektie beskæftiger sig mest med baggrund for Romerbrevet, mindre direkte med teksterne i brevet. Da vi til næste uge har fokus på de første tre kapitler, kan det være godt allerede nu at få et overblik over deres indhold i store træk, før næste uge tilføjer flere detaljer.

- Læs Rom 1,18-3,20 igennem, enten for dig selv eller sammen med andre fra klassen.
 - Læg mærke til, at denne store sektion er indrammet på hver side af 1,17 og 3,21, der begge taler om, at Guds retfærdighed åbenbares af tro.
 - Prøv at sammenfatte hovedindholdet af 1,18-3,20 i overskrifter, fx
 - Hvad er hovedtanken i 1,18-2,16?
 - Hvad er hovedtanken i 2,17-3,20?
- Læs 5 Mos 4,12-14, hvor Moses giver et resume af lovgivningen på Sinaj.
 - Hvordan vil du kort karakterisere forskellen mellem de Ti Bud og alle de andre love givet til Israels folk, baseret på disse vers og på fortællingen om Sinaj i 2 Mos 19-20?
 - Hvor skulle de andre love holdes?
 - Hvor gælder de Ti Buds principper?
- Prøv at få et overblik over Romerbrevet fra kapitel 1-11.
 - Hvad er Paulus' hovedemne i kapitlerne 9-11?
 - Hvad er hans hovedsag i de foregående kapitler?
 - Drøft sammen i klassen, hvordan I kan beskrive dette med nogle få ord.

Uddybende spørgsmål

- Tænk over forholdet mellem Israels folk/jødefolket som Guds folk og den kristne menighed.
 - Er den kristne kirke en erstatning af jødefolket - eller en fortsættelse?
 - Hvad var Guds oprindelige hensigt med at udvælge Abrahams efterkommere som sit særlige ejendomsfolk?
 - Har jøder samme adgang til frelsen som andre?
 - Hvordan kan vi som kristne undgå antisemitisme og samtidigt fastholde, at der ikke er frelse i noget andet navn end Jesu navn? (jf. ApG 4,12)

- En del kristne fremstiller Guds plan med frelseshistorien således:
 - Evangeliet erstattede loven, den kristne kirke erstattede jødefolket, de kristne erstattede jøderne, søndagen erstattede sabbatten osv.
 - Hvordan ser du/I på en sådan fremstilling?

Forstå
det bedre

Mange mennesker har det indtryk, at omskærelsen var en del af helligdommens ceremonier, der pegede frem til Jesus. Det var ikke tilfældet: omskærelsen var ikke en del af offerttjenesten som sådan.

Mange tror også, at dåben i den første menighed erstattede omskærelsen. Det er heller ikke tilfældet. Hedninger, som ønskede at tilslutte sig den jødiske synagoge, skulle (1) bringe et offer, (2) lade sig døbe, og hvis de var mænd, (3) lade sig omskære. For at tilslutte sig den kristne menighed skulle man (1) anerkende det offer, Jesus havde bragt en gang for alle, og (2) lade sig døbe. Omskærelsen var ikke længere krævet, fordi overholdelsen af alle de jødiske renhedslove ikke længere var nødvendige. Man kunne være kristen uden at være jøde.

Baggrund

Ud fra indledningen til Romerbrevet (se fx 1,5) og dets opbygning ser mange forskere i dag Paulus' hovedhensigt med Romerbrevet som følgende: at præsentere det kristne evangelium på en sådan måde, at der gives en god begrundelse for apostlens missionsvirksomhed, nemlig at bringe evangeliet til hedningerne and hjælpe dem til "troslydighed".

NOTER
